

Zienswijze op het klimaatplan 2025 - 2035 van de Stichting Leven met de Aarde voor deze

L.E.R. van der Stelt bestuurslid
Zoekerweg 2
7582 PX Losser
email vandersteltleo@gmail.com

In aansluiting op de eerder door mij ingediende pro forma zienswijze stuur ik u hierbij de aangekondigde zienswijze.

Ik zie graag een schriftelijke ontvangstbevestiging met de mededeling dat u deze in behandeling neemt.

Geachte verwerkers van deze zienswijze,

Als stichting willen wij graag een aantal belangrijke zaken toelichten, waarvan wij vinden dat het anders zou moeten om een zo goed mogelijke leefomgeving in Nederland te bereiken.

Het is in lijn om een schoon, veilig en economisch sterk Nederland voor ons en de toekomstige generaties te bereiken.

Echter waar vooral een enorm spanningsveld zit is de visie op wat een economisch sterk Nederland betekent. In elk geval menen wij dat er grenzen zijn aan de groei in het algemeen en dat de goede initiatieven van onderaf, dus vanuit burgers een betere plaats moeten krijgen.

Dat mag al gauw kleinschalig lijken, maar het kan juist op grote schaal tot stand komen. Zoals er gauw wereldwijd acties plaatsvinden die snel in de mode raken, kan dat met klimaatvriendelijke milieu-initiatieven ook.

Echter tot nu toe is daar in het algemeen en in de politiek veel te weinig oog voor. Potentieel goede initiatieven moeten meer en eerlijker de ruimte krijgen.

De klimaataanpak is nu op ernstige wijze geframed, wij lichten dat verder toe.

Beginnen we bij de vier uitgangspunten in het klimaatplan volgens het kabinet klinken goed:

- 1) Rechtvaardigheid en wat er mee wordt bedoeld
- 2) Economisch perspectief
- 3) Ruimte voor maatschappelijk initiatief
- 4) Rekening houden met samenhang tussen de drie transities voor klimaatneutraliteit

We delen in van achteren naar voren.

Bij 4) Drie transities

Biodiversiteit/milieubescherming en grondstoffen moeten in de visie van het klimaatplan een veel grotere plaats krijgen. Nu zijn er enorme doelen gesteld in het klimaatbeleid op basis van zeer moeilijk te doorgronden verschijnselen. Het is juist het klimaat verandert, temperaturen nemen toe en er is een enorme CO₂ uitstoot. Maar bescherm in de eerste plaats de bossen, die slaan CO₂ op en zorgen ook voor het beste microklimaat met de beste vochtregulatie. En wat zorgt voor de meeste uitstoot wereldwijd? Het op enorme schaal winnen van grondstoffen! En dat terwijl de afvalbergen met waardevolle stoffen in schrikbarend tempo toenemen.

Een eerlijke wereldwijde grondstoffentransitie gaat veel beter werken dan een klimaattransitie met onbegrijpelijke (sub)doelen.

Het klimaatplan hangt veel te veel aan de eenmaal gestelde doelen en is daardoor onrechtvaardig. Dit is dus strijdig met het eerste uitgangspunt.

In de vraag om zienswijzen op het klimaatplan wordt minister Hermans genoemd. De politieke vertegenwoordiger vanuit het kabinet voor Klimaat en Groene Groei.

Actueel 1): Zij verdedigde het RES-gebeuren waar het ging om steun en draagvlak van onderaf. Het heeft gefaald! De motie Erkens om te stoppen, is terecht aangenomen in de Tweede Kamer.

Actueel 2): De minister verdedigt de uitrol van niet uitgeteste, giga grote windturbines op land. Het is zelfs één van de pijlers in het klimaatbeleid, maar de onderbouwing rammelt aan alle kanten. Maatschappelijke initiatieven en verzet worden op oneigenlijke wijze verdoezelt met oneerlijke informatievoorziening en onduidelijke besluitvormingsprocessen die via de RES in gang gezet zijn. En slecht onderbouwde klimaat inzichten worden vertaald naar grootschalige acties om door te zetten.

Netcongestie krijgt daar geen eerlijke plaats in. Aanleggen van een beter stroomnet vraagt tijd en tast het milieu op enorme wijze aan. Veel grondstoffen zijn nodig en CO₂ uitstoot is het gevolg. Alle reden om een zorgvuldig en rechtvaardig beleid te maken en om te zetten in een weloverwogen realisatie met een goed tijdpad en goede beslismomenten. Het raakt aan de stikstof discussie en de potentie van de bevolking om enerzijds energie te besparen en anderzijds lokaal betere maatregelen te nemen met oog op zowel klimaat, milieu/gezondheid als grondstofgebruik.

Bij 3) Ruimte voor maatschappelijk initiatief.

Het is hierboven ook al genoemd. Op zich mooie initiatieven voor lokale energiecoöperaties hebben geleid tot enorme zonnevelden. Daar moet veel subsidie bij, het zorgt voor verschraving van de grond en onttrekking van die grond aan natuur en duurzame landbouw en geeft ook nog eens enorme netcongestie. De velden liggen meestal ver weg van mogelijke aansluiting op het

net. Zon op dak is veel beter. Nooit is er een goede visie gegeven op de rol van zonnevelden in de energietransitie.

En daarmee zitten de meeste energiecoöperaties met hun duurzame doelen op een verkeerd spoor! Die er al waren, zijn in de marge beland. En die volgens de uitrol van wind op land gewenst zouden zijn moeten het doen met “als we de lasten krijgen willen we ook de lusten” . Maar een eerlijke visie daarop is nog nergens naar buiten gebracht. Dat doet Den Haag niet en de provincies moeten alleen maar slecht onderbouwde doelen proberen te realiseren. Maatschappelijk initiatief is heel belangrijk, maar het moet dan wel geborgd zijn en dat was het niet. En dat moet in een klimaatplan voorop staan! Nu is er alleen maar verdeeldheid bereikt. En Den Haag komt niet met de oplossing.

Concreet zijn het burgers die minder zouden moeten gaan reizen, meer lokaal moeten werken, zuiniger zijn met energie op een goede wijze. Minder producten gebruiken waar veel energie voor nodig is. Vliegen veroorzaakt veel fossiele uitstoot. Er is draagvlak voor een vrijwillige financiële bijdrage in relatie tot vliegen, waar de opbrengst ingezet kan worden op lokaal niveau! Wat ontbreekt in het plan is het omgaan met datacenters en de toekomst met AI. Daardoor gaat het energiegebruik wereldwijd en in Nederland enorm omhoog. Klimaatplan en overheid: doe er wat aan.

Actueel in Twente en elders: Frustratie over netcongestie en plannen van de provincie en wethouders met windenergie (zonne velden zijn uit) die in de media komen, maar ondertussen zijn er controverses tussen personen en groeperingen op lokaal niveau die allemaal een goede energietransitie zeggen na te streven.

Bij 2) Economisch perspectief

Natuurlijk moeten deze er zijn. Economie en financieel juist beheer gaan samen. Maar nu? Miskleunen met subsidies. Veel te veel infrastructurele opzet voor houtverbranding en afvalverbranding. Zonnevelden, zie hierboven. En nu windturbines op land met financiële participatie die door overheden afgedekt moeten gaan worden? En wind op zee moet wereldwijd sneller dan snel, zodat de grondstoffenprijzen enorm stijgen en nota bene de turbine fabrikanten in financiële problemen komen. En dat allemaal voor niet-constante energievoorziening met netcongestie en nog lange tijd onrendabele energieopslag. Ook lokaal en bij transport. Accu's zijn enorm vervuilend. En sneller dan snel leidt tot nodeloze verspilling. Ook hier doet het in de eerste plaats de grondstoffentransitie geweld aan.

Bij 1) Rechtvaardigheid en wat er mee wordt bedoeld

Dit is natuurlijk een terecht punt en het mag ook als eerste genoemd worden.

Onrechtvaardigheid leidt immers tot de grootste verspillingen! In het plan mag de WRR terecht genoemd worden en is zo groot mogelijke transparantie van levensbelang.

Maar de werkelijkheid vertelt een ander verhaal. Manipulaties zijn gemeengoed en het aantal rechtszaken over van alles en nog wat rijzen de pan uit.

Wij beperken ons hier tot het wind op land beleid. Dit is uitgedragen als het belangrijkste doel in onze nabijheid voor onze energievoorziening. De RES is opgetuigd en heeft dat uitgedragen. Zon op dak bij particulieren is niet meegenomen. Alle discussies over onzekere aspecten zijn steeds doodgeslagen met de opmerking we hebben een doel en een opgave. En dan gaat het

om 35 TWh elektriciteitsopwek op land in 2030. En elke RES moet dan een opgave doen. Het is mislukt, wij hebben dat hierboven al toegelicht.

Wij accentueren hier de gang van zaken.

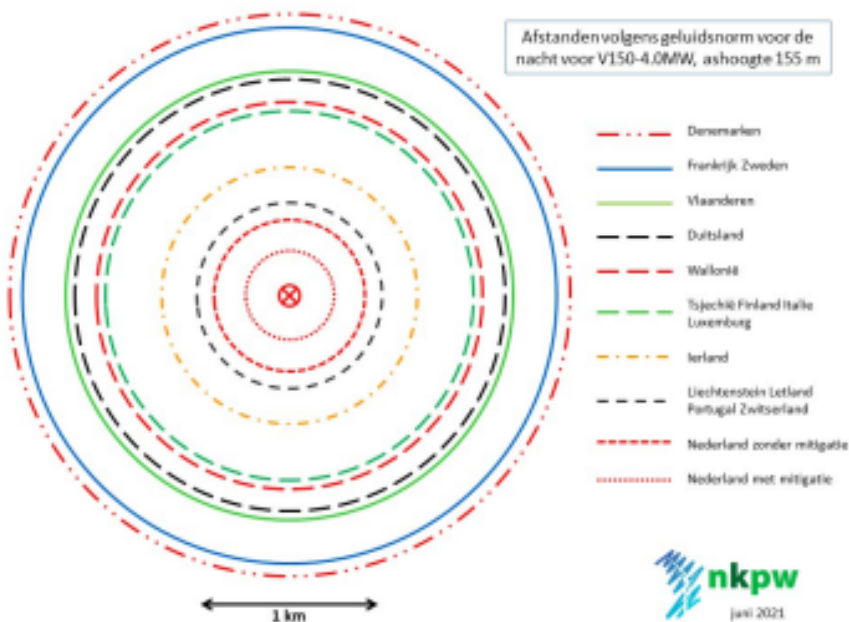
De transitie met wind op land valt onder de Europese (EU) SMB-richtlijn uit 2001. Die zegt dat voor projecten met grote impact eerst een goede milieubeoordeling moet plaatsvinden. Onze Raad van State heeft dat bevestigd in 2021 n.a.v. het Nevele-arrest. Het zou zelfs een planMER moeten zijn. Een procedure in de planningfase met inspraak vanaf het begin en actuele expertise van deskundigen. Het is niet gebeurd. Pas in 2022 is dit proces publiekelijk op gang gekomen, maar het is nog steeds niet afgerond. Het ministerie heeft al aangekondigd dat ook het aangekondigde tijdstip van 1 juli 2025 niet haalbaar zal zijn. Het ontbreekt ons dus aan actuele en deugdelijke milieunormen voor windturbines! Maar in de hele maatschappelijke discussie wordt dit gegeven stilgehouden. Waar is de gewenste transparantie en rechtvaardigheid?

En waar is de eerlijke berichtgeving over de gezondheidsbedreiging van de turbines? Die zou het RIVM moeten geven. Zij zijn ook de leidraad voor de politieke bestuurders van Nederland. Maar zij hebben tot aan 2021 geen geld gekregen voor praktijkonderzoek. Windwiki, de site van artsen die wel gedegen op de hoogte zijn van de huidige onderzochte effecten van turbines in tegenstelling tot het RIVM ageert terecht tegen de feiten die het RIVM naar buiten brengt. Het RIVM heeft inmiddels toegegeven dat zij niet wetenschappelijke uitspraken doen vanwege het Nederlandse beleid. Alle ontstane spanningen kunnen we dus terugvoeren naar het huidige beleid met de ministers van Klimaat en Groene Groei (Hermans en voorgangers met onder andere Jetten) als boegbeelden. Jetten heeft zelf in 2022 verklaard zich niet met de regio's te willen bemoeien als gevolg van de eerder gebleken weerstanden in Drenthe rondom de grote projecten daar. Juist nu is het kabinet en Hermans aan zet en verdedigt zij nog steeds het geldende wind op land beleid. Terwijl voortdurend herijking genoemd is als belangrijk instrument tussentijds in het proces van 6 jaar tot nu.. Maar het is nooit gebeurd. Ook niet vanwege alle spanningen, de netcongestie, het behalen van de doelen voor 2030 en het ontbreken van deugdelijke milieunormen.

Nu ook in discussie in Den Haag de afstandsnorm. De minister wil naar een afstandsnorm van twee keer de tiphoogte die bij realisatie het aantal van de nu geschatte 40.000 ernstig gehinderden gaat verhogen met een factor 10.

Twee keer de tiphoogte is aangekondigd door de overheid als minimale afstand. In de beleidsuitvoering wordt steeds door overheidsorganen gezegd dat het twee keer de tiphoogte gaat worden. Zo worden bestuurders en betrokken burgers misleid. Het woord minimaal weglaten betekent een leugen, maar dat wordt alsmaar niet toegegeven.

En het dichtbevolkte Nederland kent dan bij afstand de slechtste norm van alle omringende landen, zie de figuur. Het is allemaal het gevolg van door willen zetten en niets willen toegeven.

De oude normen over geluid, met Lden, deugden dus al niet, want ze zijn niet handhaafbaar en ook niet op de juiste wijze tot stand gekomen. En het RIVM, dat zegt dat er geen aanwijzingen zijn voor anders bekijken van windturbinegeluid dan in relatie tot verkeer, begaat hiermee wel de grootste misser. Windturbinegeluid is ritmisch en kent nadrukkelijk amplitudemodulatie. Dat zegt ook het RIVM! Dat zwiepende, stampende, zovende geluid dat dagen en nachtenlang door kan gaan. Nu is die amplitudemodulatiefrequentie (AMF) steeds afhankelijk van de enigszins variabele draaisnelheid in de buurt van 1 Hz. Dit is infrageluid wat rechtstreeks en door resonanties kan leiden tot het steeds ontkende belangrijke aandeel infrageluid en laagfrequentgeluid. Vergeleikbaar laten zijn met verkeerslawaai is dus ook een duidelijke leugen. En die zit ook weer in de onderbouwing van de concept milieunormen van de overheid van oktober 2023. Die zijn nog steeds onderwerp van onderzoek en toch zegt de overheid dat de uiteindelijke normen niet veel van het concept zullen afwijken!? Voor specifieke informatie: het wordt gebaseerd op de Vercammencurve die alleen gevalideerd is voor verkeerslawaai en andere omgevingsgeluiden.

Opnieuw een bewuste leugen. De echte deskundigen en aanwijzingen in de wetenschap moeten immers geraadpleegd zijn! De overheid laat steeds merken dat zij geen kennis van zaken hebben. Zij willen niet begrijpen wat infrageluid is en ook niet dat de enorme schaalvergroting van de turbines van de laatste 15 jaar noodzaakt tot voorzorg! Grondwettelijk verplicht nog wel voor bestuurders. "Bij twijfel niet inhalen".

Onze opmerking: Verzwijg de waarheid niet", wees transparant en bescherm de vele omwonenden en voorkom de vele spanningen hierdoor in de samenleving. De transitie is toch bedoeld voor een schoon en veilig Nederland! Alleen dan ontstaat er draagvlak voor de betere beslissingen.

Op verzoek kunnen wij een waslijst aan feiten aanleveren over dit onderwerp.

Maar bekend is dat er al veel andere indieners van zienswijzen zijn die hier meer in detail op focussen. Wij werken door heel Nederland samen met meerdere netwerken op de belangrijke zaken op allerlei fronten naar voren te halen.

Het gaat de Nederlandse overheid en het RIVM niet lukken om de gebleken waarheden weg te houden of te verdraaien. Het hele klimaatbeleid kan naar de prullenbak als blijkt dat de overheid niet rechtvaardig handelt.